[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 763: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 549

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਧਰਮਦੇਵ ਦਾਸ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6977 ਆਫ 2015)

23 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ* ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਾਨਉੱਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਹੁਦਾ ਖੁਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸੂਚਨਾ

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਤਰੱਕੀ - ਹਿਸਾਬ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸਾਮੀ ਖੁਦ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਸਥਿਤ: ਤਰੱਕੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸਾਮੀ ਖੁਦ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, 1976 ਵਿੱਚ ਲੋਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 2003 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ 1997 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਖੋ, ਨਾ ਕਿ 2003 ਤੋਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਅਸਾਮੀ 1997 ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣੇ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ - ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਬਦਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਛੇ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕਰਨ 'ਤੇ - ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸੀ - ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਸੀ, ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ - ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਸਲ ਅਸਾਮੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ 'ਤੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 18, 27-31]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਤਰੱਕੀ - ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸਦੇ/ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 14 ਅਤੇ 16(1) ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨਲ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16(1)। [ਪੈਰਾ 18, 22]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਨਿਰਮਲ ਚੰਦਰ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ [2008] 5 ਐਸਸੀਆਰ 635 (2008) 14 ਐਸਸੀਸੀ 29; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੂਨਮ ਅਤੇ ਅਦਰਜ਼ [2022] 2 ਐਸਸੀਆਰ 764: (2022) 6 ਐਸਸੀਸੀ 105; ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਅਰਵਿੰਦ ਰਾਏ [2021] 12 ਐਸਸੀਆਰ 1178: (2022) 12 ਐਸਸੀਸੀ 579; ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵਤ ਕਿਰਨ ਮੋਹੰਤੀ ਅਤੇ ਅਦਰਜ਼ [1991] 1 ਐਸਸੀਆਰ 341: (1991) 2 ਐਸਸੀਸੀ 295; ਅਜੀਤ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਧਰਮਦੇਵ ਦਾਸ

ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ [1999] ਸਹਾਇਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 521 : (1999) 7 ਐਸਸੀਸੀ 209; ਕੇ.ਵੀ. ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [1988] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1118: (1988) 2 ਐਸਸੀਸੀ 201; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਵਡੇਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ [1989] ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸਸੀਆਰ 751: (1989) ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਸੀ 625; ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ-ਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2004] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 834: (2004) 10 ਐਸਸੀਸੀ 734; ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ [2006] ਸਹਾਇਤਾ 10 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2007) 1 ਐਸਸੀਸੀ 683; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਖੌਰੀ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ [1991] 2 ਐਸਸੀਆਰ 410: (1991) ਪੂਰਕ 1 ਐਸਸੀਸੀ 334; ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [1990] ਸਹਾਇਤਾ 2 ਐਸਸੀਆਰ 573: (1992) ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸਸੀਸੀ 272; ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਜੰਗਲਾਤ ਰੇਂਜਰਾਂ ਦਾ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2006] ਸਹਾਇਤਾ 6 ਐਸਸੀਆਰ 609: (2006) 10 ਐਸਸੀਸੀ 346; ਨਾਨੀ ਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2007] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1027: (2007) 15 ਐਸਸੀਸੀ 406; ਗੰਗਾ ਵਿਸ਼ਨ ਗੁਜਰਾਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [2019] 11 ਐਸਸੀਆਰ 444: (2019) 16 ਐਸਸੀਸੀ 28; ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ॥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1990] 2 ਐਸਸੀਆਰ 900: (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 715; ਪਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰੀਵਨ ਸਿੰਘ [2011] 2 ਐਸਸੀਆਰ 831: (2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 267; ਪੀ. ਸੁਧਾਕਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਗੋਵਿੰਦਾ ਰਾਓ [2013] 13 ਐਸਸੀਆਰ 540 (2013) 8 ਐਸਸੀਸੀ 693 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਤਰੱਕੀ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ; ਕਾਲ ਅਵਧੀ; ਬਦਨਾਮੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਵਰਤੋਂ; ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ; ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤਰੱਕੀ; ਅਸਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਉਭਾਰ; ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਲਾਭ; ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ; ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ; "ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ; ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ

ਕੇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2015 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6977
2008 ਦੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 41 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 20.10.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀ

ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ

ਅਮਿਤ ਪਵਨ, ਆਨੰਦ ਨੰਦਨ, ਹਸਨ ਜ਼ੁਬੈਰ ਵਾਰਿਸ, ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ, ਆਵਰਸ਼, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਨਿਰਣਾ ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ[1] ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ[2] ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ[3] ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਾ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ।

ਪਿਛੋਕੜ

3. ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਨੂੰ 14 ਮਈ, 1976 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਲੋਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ 1 ਜੂਨ, 1976 ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ

---

1. ਛੋਟੇ "ਬੋਰਡ" ਲਈ

2. 2008 ਦਾ ਡੀਪੀਏ ਨੰ. 41

3.ਸੀਡਬਲਯੂਜੇਸੀ. 2005 ਦਾ 9611 ਨੰ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਧਰਮਦੇਵ ਦਾਸ

9 ਜੂਨ, 1982 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।
4. 12 ਅਗਸਤ, 1983 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਸਕੱਤਰੇਤ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੀਆਂ ਛੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਦੋ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਦੋ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਿਸਟ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਰੈਂਕ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਦੋ ਬੋਰਡ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

5. 17 ਸਤੰਬਰ, 1992 ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 17 ਸਤੰਬਰ, 1992 ਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਬੋਰਡ ਨੇ 30 ਜੂਨ, 1995 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 11 ਦਸੰਬਰ, 1986 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ (ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ, 1 ਜੁਲਾਈ, 1995 ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ 25 ਜੁਲਾਈ, 1989 ਤੋਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

7. 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਮਤੇ ਨੇ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਡਰ (ਬੋਰਡ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ) ਵਿੱਚ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ"।

8. 9 ਜੁਲਾਈ, 1995 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

9. 6/8 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 24 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਛੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਕਵੇਂ ਰੈਂਕ ਦੇ, ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਬੋਰਡ ਸਕੱਤਰੇਤ ਕੇਡਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਤੀਜੇ 'ਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੇਡਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ

10. ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਵਰਗ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਮਿਤੀ 23 ਸਤੰਬਰ, 2004 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

12. ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 9 ਜੂਨ, 2005 ਦੇ ਇੱਕ ਮਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ 29 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ 2 ਜਨਵਰੀ, 2004 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ/ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਡਰ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਡਰ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਰਡ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਅਹੁਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

4.ਸੀ ਡਬਲਯੂ ਜੇ ਸੀ ਨੰਬਰ 14194 ਆਫ 2001

5.ਇਬਿਡ

ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਅਹੁਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਅਹੁਦਾ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

13. ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 9 ਜੂਨ, 2005 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ® ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦਾ ਮਤਾ ਇੱਕ ਕੇਡਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਜਰਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰੱਕੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜੋ 15 ਨਵੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਵੇਲੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਤੋਂ ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇੰਟਰਾ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 9 ਜੂਨ, 2005 ਦਾ ਮਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਥਿਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6.ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜੇ.ਸੀ. 2005 ਦਾ 9611 ਨੰ

ਦਲੀਲਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਲਗਭਗ 23 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ, ਉਸਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਤੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਰਮਲ ਚੰਦਰ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਐਂਡ ਹੋਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਐਂਡ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੂਨਮ ਐਂਡ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

16. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਪਵਨ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7[2008] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 635: (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 29

8[2022] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 764: (2022) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 105

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ

17. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

18. ਇਹ ਹੁਣ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸਾਮੀ ਖੁਦ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ ਬਨਾਮ ਅਰਵ ਰਾਏ ਦੇ ਇੱਕ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵਤ ਕਿਰਨ ਮੋਹੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ, ਜੇ., ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਵਤ ਕਿਰਨ ਮੋਹੰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:
"4. . ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਸੂਚੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ।"
42. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 10 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16(1) 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਗਨੰਧਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਆਪਣੇ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਨੰਦ, ਸੀ.ਜੇ.,

---

9[2021] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1178: (2022) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 579

10 [1991] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 341: (1991) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 295

11 [1999] ਪੂਰਕ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 521: (1999) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 209

ਵੈਂਕਟਸਵਾਮੀ, ਪਟਨਾਇਕ, ਕੁਰਦੁਕਰ, ਜੇ.ਜੇ., ਨੇ ਪੈਰਾ 22 ਅਤੇ 27 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹੀ ਦੇਖਿਆ:

"ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16(1): ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਹੈ
22. ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16(1) ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 14 ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ'। ਧਾਰਾ 16(1) ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

'ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ'।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ "ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ"। "ਰੁਜ਼ਗਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਰਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ। ਧਾਰਾ 16(1) ਹਰੇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜੋ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਰੱਕੀ ਲਈ "ਵਿਚਾਰੇ" ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤਰੱਕੀ ਲਈ "ਵਿਚਾਰੇ" ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ੋਨ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ "ਵਿਚਾਰੇ" ਜਾਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦਾ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

"ਤਰੱਕੀ" ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ।

** ** **

27. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ [ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ, 12 ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ [ਜਗਦੀਸ਼ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, 13 ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ (ਭਾਵ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ) ਅਨੁਸਾਰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ "ਵਿਚਾਰੇ" ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ "ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ" ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 1950 ਤੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ [ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.11 ਰਾਜ] ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਕਦੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

19. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇ.ਵੀ. ਸੁੱਬਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, 14 ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਵਡੇਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 15 ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ-ਲਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 16 ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, [17]" ਨਿਰਮਲ ਚੰਦਰ ਸਿਨਹਾ (ਉਪਰਾ) ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੂਨਮ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਖੌਰੀ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ, 18 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, 19 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੋਟਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਫੋਰੈਸਟ ਰੇਂਜਰਜ਼ ਅਸੈਂਬਲੀ (ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜ, 20 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"37. ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਿੱਧੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 18 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਟੇ

12(1997) 5 ਐਸਸੀਸੀ 201

13 (1997) 6 ਐਸਸੀਸੀ 538

14 [1988] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1118: (1988) 2 ਐਸਸੀਸੀ 201

15 [1989] ਪੂਰਕ 1 ਐਸਸੀਆਰ 751: (1989) ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਸੀ 625

16 [2004] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 834: (2004) 10 ਐਸਸੀਸੀ 734

17 [2006] ਪੂਰਕ 10 ਐਸਸੀਆਰ 1: (2007) 1 ਐਸਸੀਸੀ 683

18 [1991] 2 ਐਸਸੀਆਰ 410: 1991 ਪੂਰਕ (1) ਐਸਸੀਸੀ 334

ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਤਰੱਕੀ ਸਿਰਫ ਕੋਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਧੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ.....

38. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਾਖੜੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਨਾਨੀ ਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 21 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ 16 (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

"34. ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕਤਾ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਾਮੀ 1995-1996 ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 1999 ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਿਛਾਖੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਾਦ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਪਟਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"22

---

19 [1990] ਪੂਰਕ 2 ਐਸਸੀਆਰ 573: 1992 ਪੂਰਕ (1) ਐਸਸੀਸੀ 272

20 [2006] ਪੂਰਕ 6 ਐਸਸੀਆਰ 609: (2006) 10 ਐਸਸੀਸੀ 346

21 [2007] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1027: (2007) 15 ਐਸਸੀਸੀ 406

22. ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ "ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕਰਨ।

23. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕੇ.ਕੇ. ਵਡੇਰਾ 14 (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਸਿਰਫ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਗੰਗਾ ਵਿਸ਼ਨ ਗੁਜਰਾਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, 23 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਰਿਕਰੂਟ ਕਲਾਸ II ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 24 ਵਿੱਚ ਅਖੌਰੀ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ 17 (ਉੱਪਰ), ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ 16 (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

24. ਪਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰੀਵਨ ਸਿੰਘ, 25 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਵਤ ਕਿਰਨ ਮੋਹੰਤੀ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਸੀ:

---

22 (1998) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 456

45. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਸਾਰ ਮਿਸਾਲ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਕੇਡਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸੇ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਰਿਕਰੂਟ ਕਲਾਸ ॥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [ਡਾਇਰੈਕਟ ਰਿਕਰੂਟ ਕਲਾਸ ॥ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ। 23 ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਖੌਰੀ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ[1] ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 16 ਪਵਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰੀਵਨ ਸਿੰਘ, 24 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

'45....(i) ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।
(ii) ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਸਾਰਥਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਾਇਗੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(iii) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਲਪਨਿਕ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
(iv) ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਪਿਛਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।'

---

23 [2019] 11 ਐਸਸੀਆਰ 444: (2019) 16 ਐਸਸੀਸੀ 28

24 [1990] 2 ਐਸਸੀਆਰ 900: (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 715

25 [2011] 2 ਐਸਸੀਆਰ 831: (2011) 3 ਐਸਸੀਸੀ 267

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੀ. ਸੁਧਾਕਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਗੋਵਿੰਦਾ ਰਾਓ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"26

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

[ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ: ਪੀ. ਸੁਧਾਕਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਗੋਵਿੰਦਾ ਰਾਓ 25 ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੂਨਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ]

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ
25. ਉਦਾਹਰਣ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜਿਸਨੇ 1 ਜੂਨ, 1976 ਨੂੰ ਲੋਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 1980 ਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਪਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, 11 ਦਸੰਬਰ, 1986 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ (ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੇਡ) ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ, 3 ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ 25 ਜੁਲਾਈ, 1989 ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ, 9 ਜੁਲਾਈ, 1995 ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਚੌਥੀ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸ ਸਾਲ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ (23 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਤੋਂ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਤੱਕ) ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

26. 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

27. 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਤੇ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

26.[2013] 13 ਐਸਸੀਆਰ 540: (2013) 8 ਐਸਸੀਸੀ 693

ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮਤੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰੱਕੀ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

28. ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ 9 ਜੂਨ, 2005 ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਤੋਂ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 6/8 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਟਨਾ ਸਥਿਤ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਖੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟਿਡ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 24 ਦਸੰਬਰ, 2003 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਫ਼ਤਰੀ ਹੁਕਮ ਨੇ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਘਟਾਏ ਗਏ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਚੁਕਵੇਂ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਸਕੱਤਰੇਤ ਕੇਡਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੇਡਰ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

29. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਦਮ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਿਛਾਖੜੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਸਲ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ 'ਤੇ।

ਸਿੱਟਾ

30. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਾਲ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਬਦਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸੀ। 26 ਦਸੰਬਰ, 1991 ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕਲ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 2003 ਦੀ ਬਜਾਏ 29 ਜੁਲਾਈ, 1997 ਤੋਂ ਗਿਣੇ ਗਏ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, 20 ਅਕਤੂਬਰ 2011 ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਸਿਰਲੇਖ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ